2101000402010001
EXAMINATION JUNE - 2025 (PURAK EXAM)
MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (PART - II) (EXTERNAL)
CLASSICAL LITERATURE & PROSE SANSKRIT: PAPER - 6

[Time: As Per Scheduled] **[Max. Marks: 100]**

Instructions:
1. Fill up strictly the following details on your answer book
   a. Name of the Examination : **MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (PART - II) (EXTERNAL)**
   b. Name of the Subject : **CLASSICAL LITERATURE & PROSE SANSKRIT: PAPER – 6**
   c. Subject Code No : **2101000402010001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (**ગમે તે પાંચ**) **20**

1) દધીચિ કયા વંશમાં જન્મ્યા અને તે કોના પુત્ર હતા ?
2) આખ્યાયિકામાં કયો છંદ હોય છે અને કથામાં કયો છંદ હોય છે ?
3) કવિઓની આદર્શ વિધાગોષ્ઠી ક્યાં યોજાઇ હતી ?
4) તારકાસુરના પુત્રો અને તેના નગરનું નામ આપો.
5) સ્તોત્રકાવ્ય એટલે શું ? સ્તોત્રકાવ્યના પાંચ પ્રકારો જણાવો
6) યક્ષ કોને પ્રણયદુત બનાવે છે? શા માટે ?
7) કાલીદાસની કેટલી કૃતિઓ છે, કૃતિઓના નામ આપો ?

Q.2 (અ) નીચેના ગદ્યખંદનો અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક) **04**

(१) अथातिरोषेण प्रकृत्या महातपा मुनिरत्रेस्तनयस्तारापतेर्भ्राता नाम्ना दुर्वासा द्वितियेन मन्दपालनाम्नामुनिना सह् कलहायमानः सामगायन्क्रोधान्धो विस्वरमकरोत् । सर्वेषु च तेषु शापभयप्रतिपन्नमौनेषु मुनिष्वन्यालापलीलया चावधीरयति कमलसम्भवे, भगवती कुमारी किच्चिदुन्मुक्तबालभावे भूषितनवयौवने वयसि वर्तमाना, ग्रहितचामरप्रचलदभुजलता पितामहमुपवी जयन्ती ।

(२) वत्से सरस्वति, विषादं मा गाः । एषा त्वामनुयास्यति सावित्री । विनोदयिष्यति चास्मद्विरहदुःखिताम्। आत्मजमुखकमलावलोकनावधिर्च- ते शापोऽयं भविष्यति' इति। एतावदभिधाय विसर्जितसुरासुरमुनिमनुजमण्डलः ससंभ्रमोपगतनारदस्कन्धविन्यस्तहस्तः समुचिताह्निककरणायोदतिष्ठत्। सरस्वत्यपि शप्ता किञ्चिदधोमुखी धवलकृष्णशारां कृष्णाजिनलेखामिव दृष्टिम्मुरसि पातयन्ती सुरभिनिःश्वासपरिमललग्नैर्मूर्तैः शापाक्षरैरिव षट्चरणचक्रेराकृष्यमाण शापशोकशिथिलितहस्ताऽधोमुखी भूतेनोपदिश्यमानमर्त्यलोका - वतरणमार्गेव नखमयूखजालकेन नूपुरव्याहाराहूतैर्भवनकलहंसकुलैबह्मलोक- निवासिहृदयैरिवानुगम्यमाना समं सावित्र्या गृहमगात् ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો . **08**

(१) महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्दसदशी
स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपितदवसन्नास्त्वयि गिरिः ।
अथावाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधिगृणन्
ममाप्येषः स्तोत्रे हर ! निरपवादः परिकरः ॥

(२) असितगिरि समं स्यात्कज्जलं सिन्धुपात्रे
सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
लिखति यदि गृहित्वा शारदा सर्वकालं
तदपि तव गुणानामीशपारं न याति ॥

(३) तस्य स्थित्वा कथमपि पुरः कौतुकाधानहेतो-
रन्तबाष्पच्चिरमनुचरो राजराजस्य द्धयौ|
मेघालोके भवति सुखिनोऽप्यन्यथावृति चेतः
कण्ठाश्लेषप्रणयिनि जने किं पुनदुरसस्थे ॥

(४) नीचैराख्यं गिरिमधिवसेस्तत्र विश्रामहेतो
स्त्वत्संपर्कात्पुलकितमिव प्रौढपुष्पैः कदम्बैः ।
यः पण्यस्त्रीरतिपरिमलोद्गारिभिर्नागराणा
मुद्दामानिप्रथयति शिलावेरमभिर्यौवनानि॥

(ક) સ-સંદર્ભ સમજાવો: (કોઈપણ બે) **08**

1) क्षमा हि मूलं सर्वतपसाम ।
2) चक्रे पुण्यं सरस्वत्या यो वर्षमिव भारतम् ।
3) विकटाक्षरबन्ध रच कुत्स्नमेकत्र दुष्करम् ।
4) शीतो वायुः परिणमयिता काननोदुम्बराणाम्।

Q.3 ગદ્યકાવ્યનો ઉદ્ભવ, વિકાસ અને પ્રકારો જણાવી "हर्षचरितम् " નું ગદ્યકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. **20**

અથવા

હર્ષકાલિન સામાજિક પરિસ્થિતિ વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો. **20**

Q.4 'शिवमहिम्नस्तोत्र' ના સાહિત્ય સ્વરૂપની ચર્ચા કરો **20**

અથવા

સ્તોત્રકાવ્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. **20**

Q.5 **ટૂંકનોંધ લખો** : (**કોઈપણ બે**) **20**

1) सरस्वतीवती अवतरणवर्णन
2) "हर्षचरितम्" એક ઐતિહાસિક ગ્રંથ
3) मेघदूते मेघवर्णननानि
4) उपमा कालिदासस्य ।

*****